

(3) Dignitas hæc non operetur fastum, sed circumspectionem tanto cautio- rem, ne quid ullibi committatur, vel in defectu, vel excessu, contra insignem hanc prerogativam.

USUS E VERSU VII.

- (1) Mors imminet etiam Magnatibus.
- (2) Vide, ne moriaris instar homuncionis terra solum affixi, nec Patri suo cœlesti unquam verè dediti.
- (3) Casus in infortunia mortemque violentam ac aternam, metuendus mundi mancipiis incorrigilibus. conf. Sir, VII, 40. Philippe, memento te esse hominem, sapientissimè acclamabatur regi Macedonum quotidie.

USUS E VERSU VIII.

- (1) Post alloquium Dei majesticum subungi ab homine semper debet humile devotumque suspirium; ut b. l. Sic audita concione sequuntur preces publica.
- (2) Si flecti non vult magistratus, post compellationem Dei tam severam, implorandus est in cœlis Judex Supremus.
- (3) Judicio Dei universali committenda sunt universa nostra; non quod cum Deo intrare optemus in judicium, (Psal. CXLIII, 2.) sed ut peccandi tandem aliquando per ἀνάλωσιν beatam fiat finis, Deoque servietur unicè & constanter.
- (4) Dei dominium nullo locò aut tempore aut natione circumscribitur: Pl. XXIV, 1.

PSALMI LXXXIII. DISPOSITIO.

Confœderatio impiorum.

St hîc I. Auxilii petitio: (1) ô Deus ne fileas! [2] ne mutum te simules! [3] ne quiescas v. 2.

II. Ratio petitionis: (1) hostes tui tumultuantur: v. 3. (2) efferunt caput: ibid. (3) subdolè contra populum tuum latitantesque tuos cudent consilia: v. 4. de iisdem extirpandis pentus: v. 5. (4) Consultatores fœdere se invicem constringunt: v. 6. qui ipsi nominatim recensentur: Edomæi, Ismaëlita, Moabita, Hagareni: v. 7. Gibræi, Ammonita, Analekita, Philisthæi, Tyrîi: v. 8. Assyrii: v. 9.

III. Imprecatio: secundum (α) exempla; (1) fac illis, sicut Midianitis, Siseræ, Jabino,

Hostes, ut olim, dele.

v. 10. ut perimantur fiantque terra sterquilinum: v. 11. (2) Principes ipsorum assimila Orebo & Secho, Sebach & Zalmuna: v. 12. habi- tacula Dei sibi appropriare studentibus: v. 13. Secundum (β) similia; (3) Fac ipsos qu. glutinam stipulamque coram vento: v. 14. (4) Igne tuo quasi sylvam ac montana ustibilia eos absume: v. 15. (5) Turbine procellisque tuis ipsos conturba: v. 16. Verbis (γ) propriis; (6) faciem ipsorum opple ignominia: vers. 17. (7) ut nomen tuum querant: vers. 17. (8) ignominia confunde eos perpetua: (9) percant prorsus: v. 18. (10) Sic patebit, Te solum Excelsum super universam terram: v. 19.

PSALMUS LXXXIII.

EXPLICATIO VERSUS I.

שׁיר Psalmus cantici:) similem huic inscriptionem gerit Ps. XLII, 1. LXVI, 1. & transpositis vocibus שׁיר מוטר Psalm. LXV, 1. LXVII, 1. LXII, 1. LXXV, 1. LXXVI, 1. &c.

אָסַף:) ultimus est hic psalmus eorum, qui inde à 37. hujus Assaphi præfixum habuere nomen. vide etiam inscriptionem Psalm. L. Hunc ipsum verò Psalmum, qui Josaphati concernit tempora, 2. Par. XX. ex mente Kimchi, Muis, Pise. propheticò spiritu concinnatum esse ab eodem Assaphò, censet B. Höpfn.

EXPLICATIO VERSUS II.

רַמִּי ne silentium tibi:) scil. sit: i. e. ne fileas; per anthropop. describitur tum exauditionis precum dilatio, ad quas Deus diu satis surdum mutumque se quasi simulaverat, nil ad easdem respondens; ut Psal. XXIX, 1. ad te Domine clamabo. ne תַּחַרְשׁ עִמָּי: tum libidinis tyrannidisque hostium diuturna toleratio, quorum scele- ra veluti dissimulavit, nec durum semel verbum contra ipsos vibravit, sed instar incuriosi aut negligētis judicis cuncta impunè prætermisit: confer Psal. xxxv, 22. dixerunt: euge, euge! - v. vidisti Domine, ne fileas: Psalm. L, 3. venit Deus noster, nec filebit, ignis in conspectu ejus: & vers. 21. hæc fecisti, & tacui, & existimasti, me tui fore similem. adde Psalm. CIX, 1. Jes. XLII, 14.

LVII, n. LXIII, 6. Hab. I, 13. Oppositum aliàs silentii hujus est increpatio: ut Psal. LXIX, 31. increpa feram arundinis, cum scil. severè retunditur libido aliorum proterva, ne pergat &c. Vox רַמִּי non occurrit nisi hic & Jes. LXII, 6. qui reminiscimini Domini, אֵין רַמִּי לָכֵן ne silentium sit vobis, vers. 7. & ne detis לו רַמִּי לֵאלֹהִים silentium ei, donec stabiliat &c. Radix est רַמַּם conticuit; à quâ præsens nomen formatur, ac si thema esset רַמַּם assimilavit. Luth. SICH SCHWEIGE doch nicht also; olim: SICH SCHWEIGE dir nicht. Vulg. quis similis tibi? LXX. τίς ὁμοιωθήσεταί σοι; ita etiam Syrus, Arabs, Æthiops, at contra expressam fontium literam, omisso רַמַּם ne, &c.

תַּחַרְשׁ ne conticescas:) coincidit hoc cum præcedente, additurque ad tollendum quasi rum- pendumque eò citius longanime illud Dei silen- tium, quò tam multipliciter diuque fuerant abu- si hostes, ut porrò nec ad momentum digni es- sent toleratione Dei ulteriori. Ita verò ad ex- aggerandam rei alicujus incompetentiam, acce- lerandamque Dei opem non rarò cumulari vi- demus synonyma, ut Psal. XVII, 1. audi Domine justitiam, advèrte clamori, & ausculta orationi meæ: Psalm. XLV, 11. audi, vide, inclina aurem &c. Psalm. LXXIX, 5. suscitavit testimonium, po- suit legem &c. Luth. sey doch nicht so stille. Dis- criminis tamen causà cum Jumo & Piscatore red- dere possumus: ne surdam agas: vel ne obsurdescas: videlicet ad stebiles nostras preces, nec non ad clamant-